

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. V. Existente titulo colorato, cum errore communi, Ecclesia supplet defectum in singulis actibus: peccat tamen, ira scienter absolvens; uti & pœnitens, ab illo Absolutionem petens, quando adest ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

atum veniale: quia est satis probabile, ut ipse putat, cessare jurisdictionem illius simplicis Sacerdotis, quando legitimus Confessarius advenit; sicut probabile est, expirare licentiam audiendi Confessiones ad tempus collatam, tempore transacto, etiam quoad Confessiones ceptas, antequam tempus esset transactum.

Respondeo nihilominus Neg. Conseq. Ratio disparitatis; quia longè probabilior est, & communior sententia, non cessare jurisdictionem illius simplicis Sacerdotis in articulo mortis, quidquid sit de licentia audiendi Confessiones ad certum tempus, de qua infra. At verò communior sententia est, semel datâ Absolutione in articulo mortis, expirare jurisdictionem simplicis Sacerdotis; & ideo in hoc casu non censetur Ecclesia supplere jurisdictionem; secus in alio casu, ut patebit ex dicendis Conclusionem sequenti, in ordine

CONCLUSIO V.

Existente titulo colorato, cum errore communi, Ecclesia supplet defectum in singulis actibus: peccat tamen, ita scienter absolvens; uti & poenitens, ab illo Absolutionem petens, quando adest alius Confessarius, vel deest justa confitendi causa. Censetur eadem Ecclesia supplere defectum jurisdictionis, ex communi DD. opinione probabilis; neque peccat ita absolvens, aut poenitens, petens ab illo Absolutionem, estò adfit alius Confessarius, & deest justa causa confitendi.

116: Quia fit titulus coloratus.

Prima pars Conclusionis docet, quod certius est, relinquens disputationi illud, quod magis incertum est, ut patebit ex dicendis. Itaque titulus coloratus est, quando à Superiore legitimo collata est jurisdictio incapaci; v. g. si Episcopus conferat beneficium parochiale excommunicato occulto, quæ collata à parte rei est nulla. Interim communiter existimatur verus Parochus, quæritur, an talis validè absolvat sacramentaliter à peccatis?

Et communis responsio est affirmativa; argumento leg. 3. ff. de Offic. Prætorum. ubi sic scriptum habes: *Barbarus Philippus cum servus fugitivus esset, Roma Prætorum petuit, & Prætor designatus est; sed nihil ei servitutum obstitit, ait Pomponius, quasi Prætor non fuerit. Atquin verum est, Prætor eum functum, & tamen videmus si servus (adeoque à parte rei incapax Prætoræ) quamdiu latuit, dignitate prætoris functus sit: quid dicemus? quæ edixit, quæ decrevit, nullius fore momenti? An fore propter utilitatem eorum, qui apud eum egerant vel lege, vel quo alio jure? Et verum puto nihil eorum reprobari: hoc enim humanius est, cum etiam potuit Populus Romanus servo decernere hanc potestatem, sed & si scisset servum esse, liberum effecisset. Quod jus multa magis in Imperatore observandum est. Ita Ulpianus lib. 38. ad Sabinum.*

Concordat lex 2. Cod. de Sent. & Interloc. Si arbiter (id est, secundum Gloss. iudex delegatus) datus à Magistratibus; cum sententiam dixit, in libertate (id est, secundum Gloss. possessione libertatis sive tanquam liber) morabatur; quamvis postea in servitutem depulsus sit (id est, secundum Gloss. inventus servus & à Domino vindicatus) sententia tamen ab eo dicta habet rei iudicata auctoritatem.

117. Et leg. 2. Cod. de Sent. & Interloc.

Item Novella 44. cap. 1. in fine ibi: *Et nulli omnino alteri in statione existenti licentiam esse, ut aut delegetur, aut cum dimittuntur, intersit: nisi tabellioni; qui auctoritatem habet, aut qui ab eo ad hoc factus est. si vero præter hoc fiat, & alter delegetur tunc subjacet poena tabellio, qui auctoritatem habet à nobis dudum definitam: ipsis tamen documentis (à delegato factis) propter utilitatem contrahentium non infirmantur.*

Item ex Novella 44. cap. 1.

Accedat jus Canonicum c. 1. 3. q. 7. ibi: *Verum tamen si servus, dum putaretur liber, ex delegatione sententiam dixit, quamvis postea in servitutem depulsus sit, sententia ab eo dicta rei iudicata firmitatem tenet. Quod ex Synodo Romana, inquit Sanchez lib. 3. de Matrim. disp. 22. n. 1. desumptum est.*

118. Et cap. 1. §. 9. 74

Sanchez

Ego autem, quamvis existimem priora verba illius cap. scilicet: *Infirmis persona nec procurator esse potest, nec cognitor*, desumpta esse ex Synodo Romana, de istis tamen: *Verum tamen &c. valde dubito, & puto magis esse verba Gratiani, cum Glossa verb. Verum tamen. Alioquin cur diverso characterè imprimuntur? Ut ut sit, sicut leges non designantur sacros Canones imitari, ita & sacrorum statuta Canonum, Principum constitutionibus adiuvantur. Ita Lucius III. Paduano Episcopo, & refertur cap. 1. de Novi operis nunciat.*

An illud cap. sit de assumptione ex Synodo Rom.

c. 1. de no. op. nunt.

Intellige, nisi Canonibus contradicant, ut notat Glossa ibi verb. *Adiuvantur*, dicens: *Et ita in causa Ecclesiastica leges possunt allegare, ut etiam si Canones deficiant, possit iudicari secundum leges. Et post pauca: Dicat, quod legibus attendendum est in Ecclesiasticis causis, nisi Canonibus contradicant, quia tunc non.*

In causa Ecclesiastica possunt leges allegare.

Igitur

119.
Existente
titulo colo-
rato, cum
communi
errore, valet
Absolutio
sacramen-
talis.

Est senten-
tia commu-
nis

Reg. 43. de
Reg. Iuris
c. 6.

120.
A quo talis
Iudex ha-
beat suam
potestatem.

An hæc do-
ctrina con-
cernat Iudi-
cem delega-
tum ad
unam solam
causam.

l. 1. c. de
Test.

Igitur tametsi Canones nihil disponerent de hac controversia, cum tamen etiam non contradicant legibus jam allegatis, his utimur & secundum eas iudicamus, Ecclesiam existente titulo colorato, cum communi errore, supplere defectum in singulis actibus, id est, in singulis Absolutionibus sacramentalibus, propter utilitatem eorum, qui apud tales Iudices egerunt, id est, apud tales Confessarios confessi fuerunt sua peccata, ne postea, cognito defectu jurisdictionis, cum maximo suo incommodo iteratò debeant eadem peccata confiteri.

Ita communiter Theologi, sciente, & non contradicente Ecclesia, cuius est supplere jurisdictionem seu defectum jurisdictionis. Qui autem tacet (quando debet & potest commode contradicere) consentire videtur, Reg. 43. de Reg. Iuris. in 6. Porro Ecclesiam posse contradicere, nemo est, qui non videat. Quòd etiam deberet contradicere, liquet profectò, quia esset error perniciosus, vergens in dispendium multarum animarum, & irreverentiam Sacramenti, ut perspicue manifestum est. Putas verò, Ecclesiam posse perniciosè errare? Noli putare, si tu ipse non vis errare.

Sicut ergo humanius est (uti loquitur Iudex coloratus seu putativus agit in foro externo, reprobetur; cum Respublica possit tali Iudici decernere hanc potestatem, & bonum commune id postulet, ita etiam humanius est, ut nihil eorum, quæ Iudex coloratus seu putativus agit in foro interno sacramentali, reprobetur; cum Ecclesia possit tali Iudici decernere hanc potestatem.

Si ergo quæris à me, à quo talis Iudex habeat suam potestatem? Respondeo citò, non ab ipso pœnitente, sed ab Ecclesia, seu à titulo colorato, vel jure communi; adeoque si est titulus Iudicis ordinarii, habebit jurisdictionem ordinariam, si Iudicis delegati, delegatam. Neque enim hæc doctrina solùm Iudicem ordinarium concernit, sed etiam delegatum, ut patet ex leg. 2. Cod. de Sent. & interloc. Novella 44. & jure Canonico supra allegatis, in quibus iuribus expressè agitur de Iudice delegato.

Nec mirum, cum utrobique sit eadem ratio, scilicet utilitas boni communis, maxime si est delegatus ad universitatem causarum. Immo tametsi foret delegatus ad unam tantum aut alteram causam, ut docet Sanchez supra n. 16. & probat: quia si servus, qui testis esse nequit, communi errore putatus liber, adhibeatur in uno testamento, valet testamentum, quamvis vertatur causa unius, leg. 1. Cod. de Testam. ibi: *Testes, servi an liberi fuerint, non in hac causa tractari oportet; cum eo tempore, quo testamentum signabatur,*

omnium consensu liberorum loco habiti sint. Ubi Gloss. verb. *Omnium*; ait: *Error communis hæc facit per l. Barbarius.* Proinde dispositum in illa lege, *Barbarius*, clarè intelligit, etiam dum agitur de causa unius.

Enimverò licet unius tantum interfit, equidem agitur de utilitate publica, quia interfit Reip. cuilibet iustitiam ministrari. Et dum Superior delegat causam, in ipsa delegatione vertatur jus publicum, & utilitas publica: quia committit jure publico; argum. leg. 3. Cod. de Jurisdic. omnium iudicum. *Privatorum consensus Iudicem non facit eum, qui nulli præest iudicio; nec quod is statuit, rei iudicata continet auctoritatem.*

Ergo similiter in casu nostro, tametsi alicui fuisset delegata potestas ad unam tantummodò Absolutionem sacramentalem, valida erit ob communem errorem, idque five delegatio invalida sit ob occultum vitium seu impedimentum delegati, five vitium re-scripti seu ipsius commissionis. Quæ enim ratio disparitatis? Quippe omnia requisita concurrunt, nempe auctoritas legitimi Superioris, conferentis titulum (si tamen hæc requisita sit, de quo infra) & communis error: nec est major ratio, quando error est vitii personæ, vel vitii commissionis; cum utrumque vitium possit esse publicum, & occultum, & utrumque possit probabiliter vel crasse ignorari.

Et ideo docet hanc sententiam Sanchez supra n. 19. Eo semper salvo, ut vitium probabiliter à communitate ignoretur. Neque enim sufficit ignorantia seu error solius Principis, concedentis titulum, existimantisque illum, cui concedit, esse habilem; aut sola ignorantia ejus, qui v. g. in casu proposito, tali Ordinario, vel Delegato, bonâ fide confiteretur; sed oportet sit error communis: quia leges non considerant, quæ rarò, & in singulari contingunt, sed quæ frequenter accidunt; argum. leg. 5. ff. de ill. *Nam ad ea potius debet aprari ius, quæ frequenter & facile, quam quæ per raro eveniunt.*

Quare Glossa, dictâ leg. *Barbarius*, verb. *Reprobari*, inquit: *Circa factum error communis facit jus.* Quam utique Glossam omnes DD. sequuntur. Idque quia ex errore particulari non sequuntur inconvenientia & scandala, quibus jus occurrere voluit, & sibi imputare debet, qui sic errat, si sententia lata rescindatur, aut ab initio sit invalida.

Hinc etiam oportet errorem esse probabilem; quia error crassus & supinus, scientiæ æquiparatur; argum. cap. 2. de Constit. in 6. ibi: *Et animarum periculis obvium: sententis, per statuta quorumcumque Ordinariorum prelati, ligari volumus ignorantes: dum tamen eorum ignorantia crassa non fuerit aut supina.* V. g. alicui delegatur potestas absolvendi in eo loco,

121.

Perinde est
sive delega-
tio sit inno-
cua ob ec-
cultum vitium dele-
gati, sive
ob vitium
re-scripti.

122.
Non suffi-
cit error so-
lus Prince-
pis.
Sanchez.

aut solus
pœnitenti.

l. 5. ff. de
leg.

debet esse
error com-
munis.

123.
Et probabi-
lis.

loco, in quo publicè damnatus est, vel denuntiatus de aliquo impedimento, ob quod est incapax illius potestatis.

Si tamen tantum temporis spatium intercessisset, ut jam illa damnatio, vel denuntiatio, ab hominum memoria lapsa sit, & ita communiter ignoretur, valet Absolutio. Item si in alio loco ita distanti denuntiatio facta fuisset, ut verisimiliter non potuerit venire in notitiam hujus loci; arguunt. leg. Barbarius supra: nam verisimile est, servitutum illam; ob quam Barbarius Judex esse non poterat, in suo domicilio notoriam fuisse. Sufficit ergo quod sit communis error probabilis in eo loco, ubi sententia Absolutionis profertur.

Ex quo Aliqui respondent ad id, quod objicitur communi doctrinæ ex cap. Dudum. 54. de Elect. ibi: *In suo quoque salutis, & multarum animarum dispendium, prædictas parochiales Ecclesias retinebat, cum earum cura, quæ jam privatus fuerat ipso jure, ad eum nullatenus pertinere: & sic per ipsam eadem animam damnabiliter sunt decepta.*

Ubi Glossa verb. *Decepta*, sic inquit: *Quia eum deseruit esse Prælatus ipsorum; nihil potestatis habebat in eis: unde non poterat illos animas solvere vel ligare infra de Penit. & remiss. Omnis utriusque & d. Penit. dist. 8. Placuit, sed nunquid valebit illis Absolutio illius talis Prælati, si per penitentiam per illum imposta? Non videtur, quia nullam potestatem habet ligandi vel solvendi, sicut non valet sententia a non suo iudice lata, infra de iud. At si Clericus, Et sic, peribant. In isto casu non credo quod perirent: non quia ille hoc posset, sed propter fidem, quam habebant de Sacramento, cum crederent illum adhuc esse suum Prælatum, & ita in sola fide salvantur, infra de Baptis. & eius effectu. Debitum: Et infra de Presbyr. non bapt. Apotolicam. & de Consecrat. dist. 4. Baptismi vicem. Hucusque Glossa.*

Sed commodè intelligendâ, ut fides Sacramenti idem sit, quod Contritio Charitate perfecta, vel formalis amor Dei propter se super omnia, ut in Disput. 2. de Baptismo latius explicavimus. Vide Sect. 3. Concluf. 3. & Sect. 4. Concluf. 7. Interim videtur Glossa fuisse in illa sententia, quod Absolutiones illius Prælati, qui tamen habebat titulum coloratum, fuerint invalidæ. Quod si verum est, tunc respondet Sanchez supra n. 14. impedimentum illius Prælati notorium fuisse, adeoque defectu communis erroris probabilis & iusti, gesta per eum fuisse invalida.

Sed contrâ facit, quod in eodem cap. dicitur: *Verum procurator eorum, qui elegerant*

ipsam, est pluralitatem beneficiorum hujusmodi coram nobis profiteretur in jure, per concessionem raimen Rothomagensis Archiepiscopi nobis exhibitam, eundem electum missus est multipliciter excusare. Ergo impedimentum illius Prælati non erat tam notorium, ut non potuerit populus istud probabiliter & justè ignorare, estò Pontifex interrogatus, pro contraria parte resolverit.

Aliter ergo respondet Sanchez supra cum Abbate eo cap. Dudum. verè illas animas deceptas non esse; ille enim Prælatus validè absolvebat, quamvis ex parte ipsius Prælati, qui verus non erat, deceptæ sunt, idque damnabiliter; quoniam ipse graviter peccabat absolvendo, ut infra dicitur.

Pro quo adverteo ego, verba allegata contra nos, non esse verba Pontificis, sed adverse partis, quæ illum Prælatum apud Pontificem accusabat; adeoque minoris auctoritatis; ut propter ista debeamus deferere communem sententiam; cum ex textu præfati capituli non constet, Pontificem illam doctrinam approbasse, quamvis, sicut dixi, pro adversa parte dixerit sententiam.

Perfeto itaque in Conclusionem: neque distinguendum existimo inter excommunicationem & alia impedimenta; ubi enim jus non distinguit, nec nos distinguere debemus absque sufficienti ratione; nulla autem ratio est, quare minus valeat Absolutio occultis excommunicatis, quam cum julvis alterius legitime alioquin impediti. Peritide ergo est ex quo impedimento oriatur incapacitas absolvendi, dummodo talis sit; quod ab Ecclesia possit auferri.

Alloquin, si habens titulum coloratum Parochi cum errore communi, non sit Sacerdos; invalidè absolvit; quia Ecclesia non potest hunc defectum supplere; cum non possit solâ suâ voluntate illi dare characterem sacerdotalem; qui tamen omnino ex jure divino necessarius est ad validam Absolutionem. Similiter si aliquis Parochus careat usu rationis, nihil proderit communis error, quo sanæ mentis existimatur, quia id impedimentum juris naturalis est, quod Ecclesia non potest tollere magis, quam impedimentum juris divini.

Porro impedimentum excommunicationis, certum est; quod Ecclesia possit tollere, & de facto sustulit per Extravagant. *Ad evitanda*, per quam conceditur communicatio cum omnibus excommunicatis, qui publicè non sunt denunciati & non sunt

Alia ref. ponsio.

126. Non est hie distinguendum inter excommunicationem & alia impedimenta.

Debet esse tale impedimentum, quod Ecclesia potest auferre.

127. Impedimentum excommunicationis sustulit Ecclesia per Extrav. Ad evitanda.

K sunt

sunt notorii percussores Clericorum, aded- que huiusmodi excommunicati, etiam publi- ci, non privantur usu jurisdictionis, aut saltem Ecclesia supplet defectum in singu- lis actibus; aliàs non confuleretur timoratis conscientis (qui fuit finis illius Decreti) im- mo scandali & ruinæ major occasio da- retur.

sed tantum
in favorem
alterum fi-
delium.

Sic tamen, ut per illam licentiam nul- latenus, per se loquendo, velit favere ex- communicatis, ut expressis verbis decla- ratur in fine prædictæ Extravagantis ibi: *Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdicos seu prohibitos, non intendit in aliquo rele- vare, nec eis quomolibet suffragari.* Et ideo peccant, qui non requisiti, ingerunt se au- diendis Confessionibus, & aliis actibus com- municationis.

128.
Habens ti-
tulum co-
loratum
gravier
peccat ab-
solvendo
extra nece-
ssitatem.

Ergo consimiliter in casu Conclusionis, habens titulum coloratum cum errore com- muni, scienter absolvens extra casum necessitatis, graviter peccat, etiam Absolutio valeat; quia Ecclesia supplet defe- ctum non in gratiam Prælati seu Confessa- riî putativi, sed in gratiam ipsius pœnitentis, qui bona fide confitetur, ne cum mag- no suo incommodo iteratò debeat confiteri eadem peccata. Cæterum absolvens usurpat potestatem, quam à parte rei non habet, sed erroneè creditur habere, nam ita absolvit ac si in actu primo, ut sic lo- quar, haberet potestatem absolvendi eandem, quam alii veri Prælati seu Confessa- riî; & ita usurpat jus alienum in materia gravi, quæ usurpatio indubiè est peccatum grave.

129.
Peccat pœ-
nitens qui
absque iusta
causa petit
Absolutio-
nem à tali
Iudice.

Et per consequens, ut habet alia pars Conclusionis, peccat pœnitens, qui scienter à tali Confessario putativo seu colorato petit Absolutionem, quando adest legitimus Confessarius, vel deest iusta causa confitendi; peccat, inquam, inducendo alterum ad peccatum. Ac proinde Absolutio non valet haud defectu jurisdic- tionis, sed defectu debitæ Contritionis. Quamquam non Pauci inveniantur, quos citat Sanchez supra n. 40. qui existiment, tali casu etiam deficere jurisdictionem; argum. leg. *Barbarus* supra ibi: *Quandiu latuit.* Et cap. *Infamis*. ibi: *Si servus dum putaretur liber.*

An tali casu
deficiat ju-
risdictio.

Sed Respondeo cum Sanchio supra n. 47. favorem illum esse propter ignorantiam & errorem communem, non autem huius vel illius privati.

Et consimiliter intelligit præfatus Au- ctor, quòd legitur cap. *Consuetudo* 8. dist. 8. *Propter quod, relicto errore sequamur veritatem.* Dic, inquit Sanchez, opinionem particula- rem cedere veritati, quoad retinendam jurif-

dictionem; secùs quando opinio & error esset communis.

Sed contrà, inquis, in illo cap. agitur de consuetudine non unius hominis in particu- lari, sed plurium; sic enim incipit: *Con- suetudo quæ apud quosdam obrepserat, impedire non debet, quò minus veritas prævaleat & vincat.*

Respondeo; etiam loquatur de consuetu- dine etiam totius communitatis, equidem debet cedere veritati, quando veritas sit om- nibus manifesta; secùs quando uni tantum aut alteri innotescit. Sic quippe lego apud D. Augustinum lib. 3. de Baptismo cap. 6. & ponitur eadem dist. cap. 4. *Veritate manifestata cedat consuetudo dist. Planè respondeo, quis dubitet veritati manifestate debere consuetudinem cedere? Ubi Glossa verb. Manifestata. Per doctrinam, inquit, & revelatio- nem, scilicet communem, quantum ad præ- sens propositum.*

Sed cum hæc fati consent, dubitatur tamen à Multis, an sufficiat solus error communis, absque titulo colorato seu putativo; v. g. aliquis sine titulo & auctoritate legiti- mi Superioris intravit seipsum in officium Pa- rochi, & jam ab omnibus habetur pro vero Parocho, quæritur, an validè absolvat suos parochianos.

Sanchez supra n. 49. sententiam affir- mativam non reputat probabilem. Fundatur in Iure Canonico & Civili, cap. *Infamis*, & leg. *Barbarus* supra allegatis, ubi non solum ponderatur communis error, sed etiam auctoritas Superioris delegantis potestatem, & populi Romani potentis con- ferre Prætoris munus.

Hanc sententiam, inquit Sanchez, clarè videtur tenere Glossa fin. cap. *Nihil de Elect.* ponderat enim, ut acta Prælati falsi valeant, fuisse in quasi possessione Prælatu- ræ, de licentia Pontificis. Hæc sunt verba Glossæ: *sed pone, quòd talis Prælatus, tempore confirmationis suæ, reperitur minus idoneus, & sic repellitur, nunquid ea, quæ medio tempore fecit, sunt cassanda? Videtur quòd sic &c. Sed contrarium verum est in hoc casu: quia fuit in quædam administratione & in quasi possessione Prælationis de licentia Pape, & pro Prælatu habitus est. Unde omnia, quæ fecit medio tempore, rata sunt, quæ poterat facere.*

Respon. ponderat quidem quasi posses- sionem Prælatu- ræ de licentia Pontificis, quia certius est, tali casu acta intermedia valere, sed nullo verbo indicat illam quasi possessionem esse omnimodè necessariam, ita ut opposita sententia sit improbabilis. Proinde cum Aliis multis, quos citat Sanchez n. 48. existimo probabile communem errorem cum possessione aut quasi posses- sione officii sufficere; argum. cap. *Quere- lam*

130.
Obiectio.

Quando
consuetudo
debet ce-
dere veri-
tati.

D. Aug.

131.
An sufficiat
solus error
communis
absque ti-
tulo colora-
to.

Sententiam
affirmati-
vam non
reputat
Sanchez
probabilem.

Citat San-
chez pro se
Gloss. fin.
in c. *Nihil*
de Elect.

132.
Responso
Auctoritatè
cum Aliis
putat oppo-
sitam sen-
tentiam esse
probabilem.

Probat ex lam 24. de Elect. ibi: Cum nobis confiterit, quod populus in quasi possessione presentandi Clericum existeret, quando ipsum Presbyterum ad illam elegit.

Et cap. Consultationibus 19. de Iure patronatus ibi: Si aliquis Clericus ab ordinario iudice in Ecclesia fuerit constitutus ad presentationem illius, qui eiusdem Ecclesie credebatur esse patronus, & postea jus patronatus alius evicerit in iudicio, institutus non debet ab ipsa propter hoc removeri, si tempore presentationis sue, ille, qui eum presentavit, jus patronatus Ecclesie possidebat. Ergo ut Patrochus v. g. validè absolvat, sufficit communis error cum possessione aut quasi possessione illius officii, estò à legitimo Superiore non fuerit institutus.

133. Sanè eadem inconvenientia sequuntur ex invaliditate actuum huiusmodi Parochi, eadem, inquam, omninò, quæ proveniunt ex invaliditate actuum Parochi colorati seu putativi, instituti à vero Superiore. Cur ergo magis Ecclesia suppleat defectum jurisdictionis unius, quàm alterius?

Fateor; cap. Infamis. & leg. Barbarius, explicite nihil disponitur de Iudice intruso (ut sic loquar) à seipso vel illegitimo Superiore: neque ignoro, in positivis non semper esse argumentandum à paritate rationis; attamen eum bonum commune præponderet bono particulari, & plurimum inter sit bono communi, ut acta huiusmodi Iudicis valeant; arbitror, Ecclesiam, tamquam piam matrem, velle succurrere filiis suis in tali necessitate, supplendo jurisdictionem, sicut supplere potest, ne cum maximo suo incommodo, debeant iteratò confiteri sua peccata: favetque jus Cæsareum Novella supra allegata, à quo acta tabellionis, delegati ab eo, qui delegare non poterat, ob publicam contrahentium utilitatem sustinentur.

134. Respondet Sanchez supra n. 54. illum delegatum habuisse auctoritatem à vero tabellione, habente potestatem, quamvis enim ipsi interdictum sit, ne deleget, valet tamen delegatio. Ad alia autem jura respondet, illa procedere, quando jus non resistit possessioni, quia scilicet non requiritur decretum Superioris, quale non requirunt quasi possessiones juris eligendi & presentandi.

Præterea advertit Sanchez, disparem esse rationem in Notario seu tabellione; nam hic jurisdictionem non habet, sed est testis jure approbatus: unde non mirum, si titulus in eo non requiratur; secus in aliis officiis jurisdictionem habentibus.

135. Sed contra; nulla est ratio, quare po-

tiùs requiratur titulus in officiis jurisdictionem habentibus, quàm in teste jure approbato. Deinde; nos non præcedimus in præallegatis iuribus expressè esse decisam nostram sententiam, sed ex illis colligimus probabiliter mentem Ecclesie, seu voluntatem supplendi jurisdictionem pro foro sacramentali, tum propter reverentiam Sacramenti alioquin invalidi; tum, sicut dixi, propter utilitatem confitentium, cum enim possit supplere, si velit, & bonum commune postulet, ut suppleat, prudenter judicamus, velle supplere.

Quod magis verum est, quando ab initio officii adit titulus collatus à legitimo Superiore, is tamen cessavit ob delictum, vel ob occultam Superioris revocationem; quia tunc saltem retinet possessionem, quæ privari non potest, nisi cognita causâ; argum. cap. Licet Episcopus 28. de Præbendis in 6. ibi: illum tamen, cui contulerit (beneficium) non debet, se non vocato (cum tibi forsitan jus possit competere retinendi) in possessionem ipsius inducere copularem.

Idemque dicendum existimat Sanchez supra n. 56. quando ipso facto ob crimen esset privatus beneficio & possessione: nam, inquit, dum non est notoria privatio, retinetque possessionem facti, valent omnia gesta per illum. Cur ergo similiter non valeant gesta per illum, qui à principio habuit possessionem facti absque titulo? Nulla est ratio potius illi subveniendi, quàm isti; nec est efficax ratio dicendi, piam matrem Ecclesiam potius voluisse illi subvenire, quàm isti. Plura de hac controversia, præsertim extra Sacramentum, vide apud Sanchez supra per totam disputationem. Impræsentiarum quæ dicta sunt, cuilibet sufficere debent, ut praticare audeat, quod prima pars Conclusionis præferibit.

Accedo ad secundam partem, quæ optime probatur ex communi praxi, sciente & non contradicente Ecclesia. Enimvero passim docetur in scholis, & imprimatur ab Auctoribus non contemnendis, Sacerdotem, qui habet opinionem probabilem de jurisdictione, posse Absolutionem conferre, estò in negotio Sacramentorum in iis, quæ pertinent ad illorum valorem, nisi urgente necessitate, non liceat sequi opinionem probabilem, quando potest haberi certa & secuta. Ergo Omnes illi supponunt, tamquam moraliter certum, Ecclesiam tali casu supplere jurisdictionem. Et hoc præcipue fundamento, etiam maxime timorati Confessarii, absque ullo scrupulo, non unus aut alter, sed omnes, ut sic dicam, utuntur tali jurisdictione extra articulum mortis.

Contra quam auctoritatem Auctor.

136. Quid si titulus, ab initio à Superioriore collatus, cessavit ob aliam causam?

137. Quid si ipso facto ob crimen foret privatus beneficio & possessione?

137. Probat ex parte Conclusionis, ex communi praxi.

138.
Alia probatio.

Dico: *Præcipue*; quia etiam fundantur in eo, quod ordinariè pœnitens confiteatur aliqua peccata venialia, vel mortalia aliàs confessata, quæ certò moraliter possunt validè absolvi, ut proinde non exponatur Sacramentum periculo nullitatis, estò aliqua peccata directè non absolventur.

Tertium fundamentum.

Adde tertium fundamentum; quòd tanta sit varietas opinionum circa jurisdictionem, præsertim pro peccatis reservatis, ut moraliter sit impossibile, semper absolvi cum jurisdictione absolutè certa; adeòque planè necessarium est ad serenandas conscientias tum Confessariorum, tum pœnitentium, ut possint Confessarii absolvi cum jurisdictione tantum probabilis.

139.
Communis DD. opinio constituit errorem commune, secus opinio unius aut alterius.

Et sanè nescio, cur plurimum Doctorum error; ab Ecclesia toleratus, non debeat haberi communis. Ex quo patet, quare dixerim in Conclusionè: *Ex communi DD. opinione probabilis*; nam privata opinio unius aut alterius Doctoris non constituit errorem commune, ac proinde Ecclesia non censetur tali casu supplere jurisdictionem, cum non debeat omnibus omninò incommodis subvenire; sed illis tantum, quæ concernunt bonum commune, & huic notabiliter offiunt.

Cæteròquæ, etiam in tali casu posset habere locum secundum fundamentum, supra allegatum, scilicet quòd ordinariè pœnitentes confiteantur aliquod peccatum veniale, in quod Confessarius certam habet jurisdictionem. Certam, inquam, saltem moraliter: nam quod Aliqui docent, simplicem Sacerdotem non posse validè absolvi à venialibus, si pœnitens habeat aliquod mortale, cujus non recordatur tunc, habet tamen dolorem sufficientem, communiter rejicitur à DD. & per consequens rejicienda illa opinio, quæ diceret, Sacerdotem invalidè absolvi eum, qui confiteretur venialia & mortalia, quando solum probabilem haberet jurisdictionem absolvi à mortalibus.

140.
An sit illicitum absolvi à mortalibus & venialibus, quando jurisdictione absolvi à mortalibus tantum est probabilis.

Itaque propter illam opinionem, vix aut ne vix quidem probabilem (nam Omnes admittunt, Confessarium non habentem jurisdictionem in reservata, validè absolvi à non reservatis, estò pœnitens habeat peccata reservata) propter illam, inquam, opinionem vix probabilem, contraria opinio non desinit esse moraliter certa, adeòque tali casu Sacramentum non exponitur morali periculo nullitatis; ergo ex hac parte non est illicitum sic absolvi.

Ratio Dicastillonis pro parte affirmativa,

An autem sit illicitum absolvi, quia pœnitens fortè privatur gratiâ quâ directè remittuntur omnia ejus peccata, est alia quæstio. Dicastillo disput. 10. n. 216. putat, non satisfieri juri pœnitentis, & obligationi, quam habet Confessarius, nisi

pœnitens, monitus de hac re, sit contentus. Quia, inquit, ignarum pœnitentem privat jure, quod habet ad directam Absolutionem, & curandum, ut directè absolvatur, etiam ab illo peccato, & acquirendi gratiam directè remissivam illius.

Respondetur; probabiliter hæc omnia accipit, quòd autem habeat jus, ut hæc omnia certissimè accipiat, unde probatur? Sive enim directè absolvatur, sive indirectè; non propterea accipiet plus gratiæ sanctificantis, estque eadem gratia, quæ remittit peccata directè & indirectè. In quo ergo fit injuria vel læditur charitas pœnitentis, cum accipiat eandem gratiam æquè intensam per indirectam Absolutionem, quam accepisset per directam? An fortè, quia iteratò debeat confiteri peccata, solum indirectè absoluta? Sed probabile est directè fuisse absoluta, adeòque stante illâ probabilitate, non tenetur iteratò confiteri.

Si dixeris; potest fieri, quòd probabilitas illa evanescat, & jam certò constet Confessarium non habuisse veram jurisdictionem seu potestatem absolvi illa peccata.

Respondetur; illum casum esse rarissimum, & ideo non attendendum; saltem illud periculum non sufficere ad gravem obligationem, sive charitatis; sive justitiæ, planè existimo. Et ideo dico, Sacerdotem absque gravi peccato, etiam invito pœnitente, tali casu posse absolvi, quia quod parum est in moralibus, pro nihilo reputatur: aut certè non reputatur pro gravi nocimento, ut propterea sub mortali peccato contra charitatem vel justitiam Confessarius debeat illud evitare. Immo fortè nec sub veniali, quandoquidem, ut mex diximus, quod parum est, pro nihilo reputetur.

Quod bene advertendum est in hac materia, ubi ferè nihil invenitur ex omni parte beatum, id est, cui non ab Aliquibus contradicatur. Nam & Aliqui negant, Ecclesiam supplere jurisdictionem in foro interno, estò concurrat communis error, cum titulo colorato, & sic de alijs, quæ communiter supponuntur ut moraliter certa, quam moralem certitudinem, ut supra dixi, non potest tollere unius aut alterius opinio non satis fundata; præsertim accedente consuetudine legitimè præscriptâ Confessariorum etiam maximè timoratorum, qui sine scrupulo passim utuntur jurisdictione probabilis, sciente & non contradicente, immo approbante Ecclesiâ per suos Censores, qui libros approbant, in quibus hæc sententia tanquam tuta in praxi, & non peccaminosa, defenditur, saltem extra articulum mortis.

Quo.

Hæc doctri-
na intelli-
gitur de
Absolutio-
ne extra
articulum
mortis.

144.
An possit
intelligi de
Absolutio-
ne in arti-
culo mortis.

Affirmat
Lugo quan-
do est pec-
catum re-
servatum
sine cen-
surâ.

145.
Quid si pec-
catum re-
servatum
libere ac-
cesserit cen-
surâ?

146.
An extra
articulum
mortis li-
ceat absol-
vere ab ex-
communi-
catione cum
jurisdictione
non probabili.

147.
An extra
articulum
mortis li-
ceat absol-
vere ab ex-
communi-
catione cum
jurisdictione
non probabili.

148.
An extra
articulum
mortis li-
ceat absol-
vere ab ex-
communi-
catione cum
jurisdictione
non probabili.

Quomodo intelligitur Conclusio, dum ait :
Neque peccat ita absolvens, aut poenitens petens ab
illo Absolutionem, esse adfit alius Confessorius, &
desit iusta causa confitendi. Intelligitur, inquam,
saltem extra articulum mortis; hoc enim ad
minus probat consuetudo & praxis tam
Confessariorum, quam poenitentium, &
communis doctrina Theologorum.

Porrò de articulo mortis ita dixerunt Lu-
go disp. 19. n. 31. Si Confessio fiat in mor-
tis articulo, & dubium sit de potestate Con-
fessarii circa aliquod peccatum reservatum
sine censura, licite possit Confessorius am-
plexi opinionem probabilem, dantem illi ju-
risdictionem circa illud peccatum; quia nec
tunc videtur exponere poenitentem ulli peri-
culo. Nam licet illa opinio esset falsa; adhuc
Confessorius absolvit directè ab illis peccatis
mortalibus non reservatis, quæ poenitens
confitetur, & facit Sacramentum validum,
quo poenitens justificatur: illud autem pec-
catum reservatum habebit se, sicut illa,
quorum poenitens inculpabiliter est oblitus;
idem enim est non recordari alicujus pecca-
ti vel ignorare obligationem confitendi illud
alteri Confessario; quam obligationem tunc
poenitens inculpabiliter ignorat.

Unde si per multos annos oblitus esset il-
lius peccati, vel ignorasset ejus reservatio-
nem, nemo unquam obligat illum ad repe-
tendas Confessiones, & confitenda iterum
omnia peccata, quæ toto illo tempore con-
fessus est suo ordinario Confessario; sed so-
lùm ad confitendum illud peccatum reserva-
tum: Et hæc est praxis omnium fidelium, &
totius Ecclesiæ. Supponunt ergo, Confessi-
ones illas fuisse validas quoad alia peccata. Si-
militer ergo in articulo mortis valida erit
Confessio quoad alia peccata, licet reverà
Confessorius non possit absolvere directè ab
illo peccato reservato; atque ideo nulli peri-
culo suæ salutis exponitur ex hac parte poe-
nitens à Confessario: Hactenus Eminent.

Major difficultas est, quando peccatum
reservatum habet annexam censuram, cum
Plures doceant, excommunicationem durante
excommunicatione, quamvis invincibiliter
illam ignoret, non posse recipere validum
Sacramentum.

Atque eadem vel similis difficultas esse
possit (inquit Lugo sup. n. 32.) quando in
eodem mortis articulo Confessorius non so-
lùm dubitaret de potestate sua in ordine ad
aliquod peccatum reservatum; sed simplici-
ter & absolute de potestate absolvendi
à mortalibus, eò quòd dubitaret, an esset
approbatus, vel an accepisset jurisdictionem
à potente eam dare: tunc enim non est ita
certum, quòd possit Sacerdos simplex absol-
vere directè à venialibus eum, qui habet si-
mul peccata mortalia. Hæc ille.

Videretur ergo Sacerdos in illo articulo ali-
cui periculo exponere poenitentem per talem
Absolutionem; cum tamen ab illo articulo
debeat procul abesse omne periculum, pro-
pter extremam necessitatem seu periculum
æternæ damnationis, casu quo Absolutio
non valeat.

Et ideo Lugo suprà n. 33. Si, inquit, per
principia intrinseca judicandum esset, non
videtur licitum infirmum in iis casibus absol-
vere cum sola probabilitate jurisdictionis.
Per principia tamen extrinseca non videtur
condemmandus, qui ita absolveret.

Rogas, quæ sint illa principia extrinseca?
Auctores illius sententiæ (prosequitur Emi-
nent.) loquuntur de Absolutione cum ju-
risdictione dubia, non distinguendo inter Ab-
solutionem à peccatis, vel à censuris.

Deinde quod attinet ad secundum casum,
de habente probabilitatem tantùm circa to-
tam potestatem absolvendi à mortalibus;
ita videtur expressè loqui Tho. Sanchez
lib. 2. in Decalog. c. 13. n. 15. ubi dicit,
omniò validam & certam esse Absolutio-
nem simplicis Sacerdotis à venialibus in eo,
qui habet mortalia, quæ tunc indirectè re-
mittentur.

Item P. Suarez dictâ Disp. 31. Sect. 3.
n. 10. dicit esse falsum & improbabile, quòd
Confessio facta simplici Sacerdoti de veniali-
bus ab eo, qui habet mortale, cujus non
recondatur, non sit valida; nec afferat gra-
tiam sanctificantem homini, aliàs bene dis-
posito.

Quare prædictam doctrinam si procul du-
bio intelligunt, etiam quando infirmus ab-
solvitur ab aliquo, habente solùm jurisdic-
tionem probabilem circa mortalia; & pra-
xis ac usus communis, quo maxime move-
tur Suarez, id confirmat; nec distinguunt
de articulo mortis & Confessione ordinariâ,
sed in utroque casu absolvunt cum jurisdic-
tione probabili: Hactenus Lugo.

Et sanè, ut bene advertit idem Auctor,
si ratio in contrarium adducta aliquid pro-
baret, nequidem extra articulum mortis li-
ceret absolvere ab excommunicatione cum
jurisdictione probabili, nisi admonendo poe-
nitentem, ut faciat se absolvi ante mortem
ab alio, habente jurisdictionem certam circa
illam censuram, alioquin exponitur periculo
nunquam recipiendi validum Sacramentum,
etiam in articulo mortis. Et tamen, inquit,
usus omnium planè Confessariorum hoc ha-
bet, ut amplectantur sententias probabiles
circa Absolutionem à censuris virtute Bullæ
Cruciatae, vel Iubilæi, vel alterius facul-
tatis, & ita absolvunt, non imponentes,
quòd ante mortem faciant se iterum absolvi
ab alio, qui habet certam potestatem.

Fatendum ergo est, vel excommunicatio.

146
Docet Ima-
go, per
principia
intrinseca
non esse li-
citum ab-
solvere; se-
cùs per ex-
trinseca.
Quæ sint
illa princi-
pia extrin-
seca?

Sanchez

Suarez

147.
An extra
articulum
mortis li-
ceat absol-
vere ab ex-
communi-
catione cum
jurisdictione
non probabi-
li.

148.

Vel excom-
municatio
non impe-
dit effectum
Abolutio-
nis, vel Ec-
clesia tunc
confert ju-
risdictio-
nem.

nem non impedire effectum Abolutionis sa-
cramentalis, ut communis sententia docet,
vel certè Ecclesiam tunc conferre jurisdic-
tionem ad absolvendum verè à censura:
quia in hoc casu non solum intervenit error
opinionis probabilis, qui certè non est com-
munis omnium, sed eorum qui tenent illam
opinionem (& tamen propter illum dicitur
communiter Ecclesia dare jurisdictionem)
sed intervenit error communis omnium:
omnes enim Confessarii hodie habent hunc
usum absolvendi, saltem extra mortis peri-
culum, cum probabilitate circa potestatem
absolvendi à censura & casu reservato.

Cum ergo ex hoc usu communi omnium
sequatur manifestum periculum omnium
pœnitentium, qui existimantes se jam absol-
utos, non curant amplius de abolutione ab
illa censura, & remanerent incapaces Ab-
olutionis sacramentalis; fatendum est, Ec-
clesiam propter hunc errorem communem,
ad impedienda illa damna, conferre jurisdic-
tionem, vel certè sententias illas, in quibus
illud periculum fundatur, non esse veras.
Huicque Lugo.

149.
Objectio ex
Basil.
Pontio:

Sed dicit Aliquis cum Basil. Pontio lib. 5.
de Matrim. c. 20. n. 7. Videtur esse longè
diversa ratio inter formale dubium ratione
probabilitatis opinionum, & inter commu-
nem errorem. Nam cum aliquis existimatur
Parochus communi sensu v. g. nulli dubium
occurrit. Quare non est, cur cogatur aliam
partem eligere, cum de ea nulla contingat
dubitatio.

Responsio.

Resp. in nostro casu nullum est formale
dubium, sed moralis certitudo, ut patet ex
dictis; unde non est cur cogatur vel Confes-
sarius, vel pœnitens aliam partem eligere,
nam communi sensu talis existimatur legiti-
mus Confessarius.

150.
Nulla est
diversa ra-
tio inter
errorem
communi-
nem, & com-
munem sen-
tentiam.
DD.

Nulla ergo est diversa ratio inter errorem
communem, quo aliquis existimatur Paro-
chus, qui non tollitur per hoc, quod Aliqui
pauci dubitent; & inter communem senten-
tiam Doctorum, estò pauci Aliqui contradicant.
Sicut ergo talis Parochus validè absol-
vit, immo & licitè, quando titulus ejus
communi DD. consensu est probabilis; pari-
utique ratione existimatur talis, validè ab-
solvit & licitè, quando communi DD. con-
sensu ejus titulus seu jurisdiccionem est probabilis,
Ecclesiam supplente jurisdiccionem in singulis
actibus, & probabilitate communi excusan-
te à peccato; præsertim accedente consuetu-
dine toleratà ab Ecclesia, & legitime præ-
scriptà, per quam acquiritur jurisdiccionem, non
tantum actualis, ut sic loquar, sed etiam
habitualis, ut jam jam edissero.

CONCLUSIO VI.

Acquiritur jurisdiccionem per con-
suetudinem absolvendi tolera-
tam; secus per rati habicionem
aut consensum solum præsum-
ptum de futuro.

Prima pars probatur argum. cap. Cum
contingat. 13. de foro competenti ibi: Nisi
forte hi, quibus delinquentes ipsi deserunt, ex in-
dulgencia, vel consuetudine speciali, jurisdictionem
hujusmodi valeant sibi vendicare. Et cap. Dilecti. 4.
de Arbitris ibi: Quia tamen juxta consuetudinem
approbatam, qua pro lege servatur in partibus Gal-
licanis, femina præcedentes in subditos suos ordina-
riam jurisdictionem habere nescunt. Item cap. 1.
Conquestus 8. 9. q. 3. ibi: Primate enim vel
Patriarchas nihil privilegii habere præ ceteris Epis-
copis, nisi quantum sacri Canones concedunt, & pris-
ca consuetudo illis antiquitus concessit, desinimus.
Ita Nicol. Papa Rodulpho Bituricensi Ar-
chiepiscopo.

Igitur in foro externo acquiritur jurisdic-
cionem consuetudine. Quid nò etiam in foro
sacramentali? Non video rationem dispari-
tatis. Licet enim jurisdiccionem fori sacramenta-
lis sit juris divini, id est, jure divino requira-
tur ad validam Abolutionem, adeoque con-
suetudo non possit præscribere contra eam,
ita ut propter consuetudinem validè quis ab-
solvat abique jurisdiccionem; equidem jurisdic-
cionem illa confertur ab Ecclesia; nulla au-
tem est ratio, quare Ecclesia per consuetudi-
nem non possit illam conferre, sicut potest
instituire & abrogare leges.

Ex quo patet responsio seu explicatio ejus,
quod dicitur cap. 2. de Pœnit. & remiss. 152.
in 6. Nulla potest consuetudine introduci, quod
aliquis præter sui Superioris licentiam Confessorem suis
eligere valeat, qui eum possit solvere vel legare. Ubi
Glossa verb. Consuetudine, inquit: Est enim on-
erosa Ecclesiis: ideo non valet supra in antiq. de con-
suet. cap. 2. & ex ea frangitur Ecclesiastica disci-
plina nervus supra de consuet. Cum venerabilis
etiam esset hoc contra obedientiam Principis præscri-
bere: quod esse non potest supra de Prescript. Cum
non liceat. Jam autem consuetudo absolvendi
cum licentia sui Superioris neque est onerosa
Ecclesiis, neque ex ea frangitur Ecclesiasti-
cæ disciplinæ nervus; neque hoc esset contra
obedientiam Principis præscribere, ut per se
manifestum est.

Ergo hoc jus non opponitur Conclusioni,
quæ solum loquitur de consuetudine absol-
vendi cum licentia sui Superioris, ut paten-
ter significatur per ly Toleratam, à quo enim
tolerata